

SOSYAL SİGORTA PRİMİ YÜKSELİYOR

Aydınlık Dergisi, 30 Ocak 2000

Yıldırım Koç

İşçiler ve işverenler tarafından ödenen sosyal sigorta primleri nisan ayında yeniden yükselecek. Ocak ayından itibaren prime esas kazancın tavanı 182.100.000 liradan 360 milyon liraya yükselmişti. Nisan ayında prime esas kazancın tavanı en az 607.680.000 lira olacak.

İşçilerin gelirlerinin belirli bir miktarı üzerinden sosyal sigorta primi kesiliyor. İşverenler de kendi paylarını bu miktar üzerinden ödüyorlar. Örneğin, 1999 yılının ilk yarısında prime esas kazancın tavanı 150.223.500 lira idi. Bu tarihte aylık brüt geliri 250 milyon lira olan bir işçinin ücretinin yalnızca bu kazanç tavanı üzerinden yüzde 14 oranında sosyal sigorta primi kesilirdi. İşveren de yine bu kazanç tavanının yüzde 19,5 - 21'i oranında bir prim katkısında bulunurdu. Prime esas kazancın tavanı 1999 yılının ikinci yarısında 182.100.000 liraya yükseldi.

8.9.1999 günlü Resmi Gazete'de yayımlanan 4447 sayılı Yasaya göre, "bu Kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı 4.000.000 TL, üst sınırı ise alt sınırın üç katıdır." (M.78) Bu madde 1.1.2000 tarihinde yürürlüğe girdi. Buna göre, prime esas kazanç tavanı 2000 yılı başından itibaren 360 milyon lira oldu. Böylece işçilerin ve işverenlerin omuzlarındaki prim yükü arttı. Ancak yük bu kadarla sınırlı değil. Nisan ayında yeni bir artış söz konusu.

4447 sayılı Yasaya göre, "Günlük kazanç alt sınırı her yıl, ilk olarak Nisan ayında bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı kadar, ikinci olarak, bir önceki yılın gayrisafi yurtiçi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızı kadar artırılarak belirlenir." Buna göre, nisan ayından itibaren prime esas kazancın tavanı, gayrisafi yurtiçi hasıladaki değişim hariç, 607.680.000 lira olmaktadır. Gayrisafi yurtiçi hasıladaki değişim ancak mart ayı sonunda belli olacak. Bu yıl, ilk dokuz aylık dönemde, geçen yılki dokuz aylık döneme göre, yüzde 5,3 oranında bir küçülme söz konusu.

Bu durumdan, işçi de, işveren de etkilenmektedir. Ayrıca, 9 Aralık 1999 tarihinde IMF'ye verilen niyet mektubunda şöyle denilmektedir:

"Hükümet, ... prime esas ücret tavanını 1 Nisan 2001'de asgari seviyenin 4 katına, Nisan 2002'de ise asgari seviyenin 5 katına çıkaracaktır." (Paragraf 42)

IMF'ye verilen Niyet Mektubundaki bu söz de yerine getirilirse, 2001 yılında prime esas kazancın üst sınırı önce 2000 yılındaki enflasyon ve gayrisafi yurtiçi hasıla artış oranlarında artırılabilecek, ardından ayrıca yüzde 33,3 oranında yükseltilecektir. 2002 yılı nisan ayında ise, önce 2001 yılındaki enflasyon ve gayrisafi yurtiçi hasıla artış oranlarında artırılabilecek, ardından yüzde 25 oranında yükseltilecektir. Böylece, SSK tarafından sunulan hizmetlerde herhangi bir gelişme ve iyileştirme olmadan, işçi ve işveren prim miktarları hızla artırılmış olacaktır. IMF'ye verilen Niyet Mektubunda yer alan düzenleme, Hükümet tarafından 9 Temmuz 1999 günü kabul edilen tasarıda yer alan ve sendikaların tepkisini çeken düzenlemeden de kötüdür. Bu tasarıda, halen 3 olan katsayının 1.1.2002 tarihinde 4'e ve 1.1.2005 tarihinde 5'e çıkarılması öngörülmüyordu.